

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Кликните да бисте почели унос текста.
<ol style="list-style-type: none">1. Датум и орган који је именовao комисију Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 25. 02. 2015. године2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:<ol style="list-style-type: none">1. Јован Делић, редовни професор, ментор, српска књижевност, српска књижевност 20. века, 15. 07. 2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду2. Љиљана Бајић, редовни професор, члан комисије, методика наставе, 15. 07. 2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду3. Соња Петровић, ванредни професор, члан комисије, српска књижевност, народна књижевност, 18. 11. 2014, Филолошки факултет Универзитета у Београду4. Љиљана Пешикан–Љуштановић, редовни професор, члан комисије, српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности, 08. 07. 2011, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду5. Кликните да бисте почели унос текста.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
Кликните да бисте почели унос текста.
<ol style="list-style-type: none">1. Име, име једног родитеља, презиме: Медиса (Алмаз) Колаковић2. Датум рођења, општина, република: 28. јануар 1973, Нови Сад, Република Србија3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 27. фебруар 2008, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду: <i>Облици народне књижевности у читанкама за српске основне и средње школе од 1800. до 1914. године</i>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Српска књижевност, народна књижевност
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
АНТОЛОГИЈЕ И ИЗБОРИ НАРОДНЕ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ШКОЛСКУ УПОТРЕБУ У СРБИЈИ ОД 1914. ДО 1945. ГОДИНЕ: КЊИЖЕВНО-КУЛТУРОЛОШКИ АСПЕКТ
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.
Докторска дисертација у целини садржи 220 страна. Увод; Предмет истраживања (4–7); Циљ истраживања (7–10); Однос према народној књижевности у оквиру школске праксе (10–18); Нова држава – нова школа (18–21). I. Антологија народне књижевност намењене школској

употреби (22–26); Војислав М. Јовановић – антологичар народне књижевности (26–41); Антологије народне књижевности намењене школској употреби у редакцији Јаше М. Продановића (41–63); Веселин Чајкановић (63–66); Винко Витезица као антологичар (66–70); Антологија Младена Лесковца (70–74); Даринка А. Стојановић (74–82); II. Читанке као избори народне књижевности (83); Период од 1914. до 1918. године (83–85); Српска читанка: за почетнике. [Приредио Веселин Чајкановић] (85–88); *Jugoslovenska čitanka: za niže i više razrede jugoslovenskih ručkih škola* Marcela Kolina (88–91); Народна књижевност у читанкама за средње школе Јаше М. Продановића (91–100); Народна књижевност у читанкама у избору Милана Шевића (100–108); Драгутин Костић (108–114); Миливој Павловић као приређивач читанки и његов избор народне књижевности (114–121); Народна књижевност у читанкама Михаила М. Станојевића и Живка Н. Стефановића (121–131); Крешимир Георгијевић, Младен Лесковац, Бранко Магарашевић (131–136); Читанке у редакцији Зоре В. Вуловић (136–141); Закључна разматрања (141–149); Изабрана грађа (149–156); Литература (156–165); Прилози (165); Прилог бр. 1: Илустрације читанки између два рата (166–171); Прилог бр. 2: Књижевно дело Иве Андрића у читанкама између два рата: 1918–1945 (171–179); Прилог бр. 3: Народна књижевност у читанкама Јаше М. Продановића (179–184); Прилог бр. 4: Народна књижевност у читанкама Милана Шевића (184–190); Прилог бр. 5: Народна књижевност у читанкама Миливоја Павловића (190–195); Прилог бр. 6: Народна књижевност у читанкама Мих. М. Станојевића и Жив. Н. Стефановића (195–201); Прилог бр. 7: Народна књижевност у читанкама Крешимира Георгијевића, Младена Лесковца и Бранка Магарашевића (201–205); Прилог бр. 8: Народна књижевност у читанкама Зоре Вуловић (205–211); Прилог бр. 9: Фреквенција појединих епских народних песама у читанкама за српске основне и средње школе од 1800–1914 (211–213); Прилог бр. 10: Фреквенција појединих епских народних песама у читанкама за српске основне и средње школе од 1914–1945 (213–216); Биографија аутора (216); Изјава о ауторству, Изјава о истовестности штампане и електронске верзије докторског рада, Изјава о коришћењу (217–220).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У *Уводу* рада прецизиран је, пре свега, предмет истраживања а то је, најопштије узев, развој рецепције и обликовање вредносног канона народне књижевности у оквиру српских школа и уџбеника и приручника њима намењеним. Формулисани су, довољно јасно критеријуми за избор грађе коју су за целину рада чиниле антологије, избори и читанке намењене и одобрене за школску употребу у разматраном периоду. У целини тезе грађа је сагледавана са књижевно-историјског становишта, и, нарочито, као рафлекс рецепције народне књижевности, али и са становишта културне, просветне и друштвене историје назначеног периода.

Прва велика целина рада посвећена је антологијама и изборима народне књижевности које је кандидаткиња издвојила као репрезентативне (Јаша М. Продановић, Винко Витезица, Војислав М. Јовановић, Младен Лесковац, Даринка А. Стојановић и Веселин Чајкановић). Због великог броја антологија и избора народне књижевности ауторка истиче да је грађа за анализу морала бити омеђена према одређеним критеријумима, који су морали бити функционални с неколико различитих становишта. Мр Медиса Колаковић бирала је, с једне стране репрезентативне и реномиране ауторе, који су до данас задржали место у књижевној,

културној и просветној историји Срба, док је други битан критеријум био то да антологија или избор буду одобрени за употребу у српским школама разматраног периода од стране Главног Просветног савета. Кандидаткиња посебно наглашава да су све разматране антологије и избори имали сложено књижевну, естетску и просветно-педагошку функцију те да су, истовремено, креирале општи књижевни укус, специфични „школски канон“ народне књижевности и тежиле развијању одређених опште прихваћених вредносних, моралних и друштвених врлина код рецепијената. Истовремено, у целини рада показује се да се, када је о овом аспекту реч, релативно тешко може направити чврста граница између антологије-избора и читанке (бар у квалитативном смислу речи), те да су антологије и избори свесно сачињавани са жељом да буду комплементарне читанкама и да пруже целовитији увид у канонска дела народне књижевности.

Захваљујући својим претходним истраживањима кандидаткиња је показала и то како се процес формирања канонских избора народне књижевности може разматрати као сложен и целовит ток, од Вуковог антологијског бечког издања, преко читанки из 19. века, нарочито Суботићевог *Цветника*, до антологија, избора и читанки који су конкретан предмет испитивања у овом раду а најнепосредније су утицали и на савремену рецепцију народне књижевности у школским програмима.

Када је о антологијама и изборима реч, поред мешовитих критеријума (естетски, сазнајно-васпитни и идеолошки) кандидаткиња за све разматране антологије и изборе испитује и потенцијални утицај нове културно-политичке ситуације и мање или више наглашени нови идеолошки подтекст: идеју о југословенском културном простору и заједништву које се презентује избором. При том, она с правом указује да је доминантни корпус у свим разматраним антологијама, изборима и читанкама остао онај српске књижевности, те да је заступљеност других националних књижевности била илустративна и репрезентативна.

Сем тога, разматране су жанровске доминанте и фреквентност конкретних дела у изборима као и евентуалне интервенције у тексту дела (језичко уједначавање, скраћивање и измене текста и сл.). Посматран је, у целини рада, однос поетских и прозних жанрова, односно, дужих и краћих фолклорних облика. Испитиван је однос текст–контекст на синхронијском и дијахронијском плану. Иако је специфичност теме условила и особени угао сагледавања читанки, ауторка је довољно широко указала на однос педагошко-методичког и естетског у ширем културном контексту. Посматрајући читанке превасходно као особене антологије у естетском, вредносном, моралном и васпитном смислу, она је сажето али прецизно указивала и на особену полифункционалност заступљених текстова, на њихову вишеструку педагошку и сазнајну инструментализацију. У целини рада праћено је колико су избори били у функцији естетских, моралних, когнитивних, социјалних и националних вредносних осећања. Указивано је на прилагођавање текстова народне књижевности васпитним и моралним ставовима заједнице (Јаша М. Продановић) и на давање предности нормативној и аксиолошкој функцији (Војислав М. Јовановић).

Кандидаткиња је, поштујући хронолошки принцип и целовитост грађе, тежила да истакне, колико је то могуће, индивидуални допринос појединих аутора и њихову евентуалну

специфичност. Природа грађе је учинила да се потенцијални правци истраживања не развију у истој мери и подједнако, али и они који су остали релативно сведени углавном нису у потпуности занемарени.

У целини рада ауторка је настојала да издвоји, обједини и представи репрезентативан узорак при избору грађе, да га жанровски систематизује, утврди критеријуме тог избора и пронађе опште тенденције. Овоме је значајно допринела чињеница да је њен претходни истраживачки рад омогућио да се разматрана грађа сагледа у ширем и сложенијем контексту и да се процес доживљаја рецепције и истраживања народне књижевности фрагментарно, али упечатљиво осветли, из специфичног угла.

Како би се избегло понављање истих или мање више истих сегмената грађе и података, кандидаткиња је чињенички део грађе веома детаљно и у широком историјском контексту презентовала у прилозима раду док се у главном делу рада пажња посвећивала општим тенденцијама. Добро је захваћен научни, књижевно-историјски и просветно-историјски контекст разматране грађе па је у раду указано и на значајан утицај истраживања и дела Стојана Новаковића, Томе Маретића и Павла Поповића.

Такође, с обзиром на специфичну педагошку функцију разматраних антологија, избора и читанки, ауторка је, иако то није била њена превасходна преокупација, дала и основне назнаке друштвено-историјских промена које су условиле и промене у школском систему и, нарочито, промену односа према народној књижевности (нпр. поглавље *Нова држава – нова школа*).

Иако је релативна униформност грађе и њена особена педагошко сазнајна функција унеколико потискивала превасходно естетске и индивидуалне критеријуме, ауторка је уложила знатан напор да укаже и на овај аспект испитиване грађе. Антологије и избори су прецизно описивани, трагано је за принципима на којима су засноване, описивани су принципи и класификације и разматрани појединачни аналитички или вредносни приступи делима. Ови судови о антологичарским критеријумима, доприносима, заснованости ставова и, нарочито, научном значају коментара, посебно су развијени у поглављима о Јаши Продановићу и Веселину Чајкановићу. Докторанткиња је дала и преглед критичке рецепције антологија, а нарочито су значајне оцене појединих антологичара једних о другима, оцене које су понекад прелазиле у полемике (Чајкановић – Марамбо). Целовитости презентације грађе, жанровској структури избора, ауторским критеријумима и интервенцијама, посвећена је посебна пажња када је реч и о читанкама, које су такође посматране и с обзиром на критичку рецепцију. Иако је у основи ауторкиног приступа наглашено истакнута тежња ка чињеничкој прецизности и контекстуализацији, могу се издвојити оне читанке које ауторка сматра посебно вредним или интересантним попут оних Марцела Колина, Драгутина Костића, Миливоја Павловића, и Зоре Вуловић. Закључна разматрања рада, насупрот претходим наглашено аналитичким целинама, отварају синтетички увид у посматрану грађу у изабраном периоду.

Рад је у целини брижљиво и промишљено урађен, његови делови се уклапају у добро осмишљену целину која даје слику статуса народне књижевности у школском систему

посматраног периода. *Прилози* који прате основни текст дисертације изузетно су драгоцени и илуструју основне идеје кандидаткиње, како оне које су формулисане на нивоу појединих поглавља, тако и на нивоу дисертације као целине, те захваљујући и њима овај рад заслужује високу оцену. Нарочито указујемо на логичку повезаност појединих делова, доследно вођење научно-истраживачких идеја, сложену контекстуализацију истраживања, не само у односу на прошлост већ (захваљујући прилогу о илустрацијама) и у садашњости. Квалитет рада представља сматрамо и коришћење разноврсних и примерених метода: компаративна, генеолошка, књижевно-историјска, културно-историјска, критичка и интертекстуална.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији уз напомену: Навести називе радова, где и када су објављени.

«Књижевност за децу у виђењу Јаше Продановића». У: *Детињство*, XXXIV, бр. 1/2, Нови Сад, 2008, стр. 43–50. ISSN 0350–5286; «**Narodna književnost u čitankama Veselina Čajkanovića i Marcela Kolina**». *Pedagoška stvarnost*, 58 (1) (2012), str. 79–85. ISSN 0553–4569; «**Војислав В. Јовановић као антологичар народне књижевности**». У: *Зборник у част Марију Клеут*. [Уредиле Светлана Томин, Љиљана Пешикан–Љуштановић, Наташа Половина; превод резимеа Горана Раичевић и аутори]. Нови Сад: Филозофски факултет, 2013. Стр. 279–297. ISBN 978–86–6065–186–2; «**Narodna književnost u čitankama Mihaila M. Stanojevića i Živka N. Stefanovića: sistem kulturnih vrednosti jednog doba**». У: *Jezik, književnost, vrednosti: zbornik radova. Književna istraživanja*. Urednice Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić, Niš: Filozofski fakultet, 2013. Str. 429–440. ISBN 978–86–7379–279–8; Коауторство: Медиса Колаковић, Марина Токин «**Илустрације у читанкама некад и сад**». У: *Детињство*. – ISSN 0350–5286. – Год. 40, бр. 1 (2014), стр. 15–24.

У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Кликните да бисте почели унос текста.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Рад мр Медисе Колаковић отворио је сложен, комплексан увид у значајан период српске књижевне и културне историје. Бавећи се заступљеношћу народне књижевности у антологијама, изборима и читанкама за српске школе у посматраном периоду, ауторка је из специфичног угла указала на значајне промене у обликовању рецепције народне књижевности у школском и општем културном животу Срба и на мене које је овај, привидно „неисторичан сегмент српске књижевности“ преживљавао у културном и историјско динамичном периоду до Првог светског рата и између два светска рата. У важне резултате њеног истраживања спада и детаљан, скрупулозан, систематичан и целовит преглед заступљености народне књижевности у репрезентативним антологијама, изборима и читанкама као и указивање на њихову жанровску, садржинску и естетску инструментализацију. Рад Медисе Колаковић, сем тога, враћа у поље интересовања и делатност не само најпознатијих већ и неких релативно запостављених аутора читанки и школских избора, и, што је је његова посебна вредност, успоставља модел по коме би се могла наставити испитивање заступљеност естетске, васпитне и сазнајне употребе народне књижевности и у савременим школским програмима.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Из описа докторског рада мр Медисе Колаковић, и из вредновања, како појединих делова дисертације тако и логичке целовитости и прецизне структуре целине рада следи недвосмислен закључак да је кандидаткиња веома добро проучила грађу, сагледала је у културном, књижевном и научном контексту, аналитички је осветлила и дошла до значајних научних сазнања и са становишта методолошког постваљања проблема и с обзиром на појединачна аналитичка истраживања. Рад је задовољио захтеве који се траже од докторске дисертације и озбиљно аналитички протумачио резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универитета у Београду да прихвати овај реферат као високо позитивну оцену докторске дисертације мр Медисе Колаковић и да омогући кандидаткињи усмену одбрану пред овом комисијом.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Јован Делић, редовни професор, ментор

2. Љиљана Бајић, редовни професор, члан комисије

3. Соња Петровић, ванредни професор, члан комисије

4. Љиљана Пешикан–Љуштановић, редовни професор

- 5.